

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GH. BARIȚIU ȘI SPINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societăți lei 60
Anunțuri și reclame după tarif

Nr. 93 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

29 Noembrie 1942

Anul 105

Pentru ei...

de Ion Colan

Ni s'au dus atâția, încât i-am
și uitat.

Doar în sufletul blajin al ma-
mei mai stăruie chipul feciorului;
doar în chipul soției rămasă sin-
gură, durerea a dăltuit urme. Nici
primarul nu-i mai știe pe toți, nici
ulița nu și-i mai aduce aminte.

Numai într'un registru de stare
civilă, cu foi întoarse-opincă pe la
colțuri, un secretar, cu degetele măt-
gălite de cerneală violetă, va fi în-
semnat după o notă a Pese-ului,
o dată oarecare la rubrica MORȚI:
Nicolae Cremene, 24 ani, 14 Maiu
1942, Ak Monay, Crimeea.

Registrul, tot mai terfelit cu tre-
cerea anilor, s'a deschis și s'a în-
chis la intervale, până la ultima filă
unde stă scris că un Ilie incolor a
murit, de prea mult bine, în satul lui.

Altă condică, alt secretar, și
tot ce-a fost trece la Arhivă.

Cine să-și mai aducă aminte
de neamul lui Cremene, căzut pen-
tru patrie la Ak Monay? Parcă
în trecutul războiului lucrurile nu s'au
petrecut la fel?

În capitală un mormânt sim-
bolic, în provincie plăci comemora-
tive uneori, monumente-tip câte-
odată, nimic în regulă generală.

Zilele s'au succedat cu titu-
laturi oficiale: ziua laptelui, ziua
marinei, ziua muncii, ziua eroilor.

Toate astea odată pe an, ca
364 de zile să vorbim abstract, des-
pre ceva ce nu era în conștiința „nă-
dejdi de mâne a țării”, ca 364
de zile să nu se mai știe nimic de
Nicolae Cremene.

Ce altfel ar fi, însă, dacă de pe
acum, prevenind omeneasca uitare,
conducătorii spirituali ai satelor ar
aduna fotografiile celor căzuți, fie-
căruia i-ar schița biografia, numai
atât cât trebuie și toate aceste fo-
tografii ar împodobi pereții caselor
culturale sau — unde nu sunt — ai
școalelor. Și poate nu s'ar mai
uita, că la temelii tihnei fiecăruia
stă jertfa lui Cremene.

Pe urmă, când apele nu se
vor mai sbate între hotare, un căr-
turar va putea închipui, din oste-
neala celor de acum, cartea vred-
nicilor apărători ai țării.

Altfel făcând, vom trece iar,
cum am mai trecut, fluierând prin-
tre morminte.

NOI nu avem subvenții dela
nimeni.

Chiamarea satului

de Prof. Eugen Hulea

Pentru o bună parte a cărturării
ardelene satul este simbolul plaiului
natal și peisajul celor mai scumpe a-
mintiri ale copilăriei. În viața grăbită
de orașeni, pe care o suportăm cu greu
și cu o adaptabilitate încă și azi rela-
tivă, adeseori ne surprind dorinți nos-
talgice de revenire la rosturi rurale și
la o tihnă pe care, în visurile noastre
voite, o îmbrăcăm în haina unui amă-
gitor romantism.

Dar, mai presus de aceste reverii
bucolice, discrete ca un suspin fără
lacrimi, satul românesc ne atrage spre
sine și din alte motive, de natură
obiectivă foarte serioase.

Intr'adevăr, este un lucru cunoscut
de toată lumea, că până nu de mult
satul era singurul factor istoric pe care
se întemeiau sforțările și nădejțile de
izbândă, purtate de cei ce ne găsim
dinceace de munți pentru afirmarea
drepturilor noastre. Fiind un factor
social străvechiu, născut și constituit
odată cu noi, norod prin excelență de
țărani, cu vremea satul s'a transformat
și s'a amplificat în organ de luptă po-
litică și de funcțiuni spirituale, tinzând
a deveni un centru de energii repre-
zentativ pentru toate aspirațiile noastre
de neam exclus dela viața orășanească.

Evenimentele istorice și fericita
deslegare pe care ne-a dat-o destinul,
au modificat multe din orânduile
noastre patriarhale de odinioară. Între
acele, care prin frământările de largă
respirație ale organismului național au
fost împinse pe noi planuri, se găsește
și satul.

De sigur, nimeni n'ar putea să
afirme, că în noua eră nu s'ar fi
acordat satului cuvenita importanță.
Totuși, se poate stabili cu certitudine,
că el a fost tratat ca o ființă minoră
și cu infinit de multe tendințe reform-
miste importate, care nu s'au inspirat

din realitățile existente ale satului
nostru tradițional.

Programele noi, făurite după uși
capitonate, n'au avut darul și puterea
de a deslega problemele capitale ale
satului. Ba s'ar putea spune cu multă
dreptate că și aici, ca și în alte multe
alte probleme naționale, instituțiile și
așezările înnoitoare au rămas forme
lipsite de conținut, iar factorul om a
continuat să-și trăiască aproape ne-
schimbat viața și obiceiurile sale
anterioare.

Fără a mai desbate amănunțit
evenimente și stări cunoscute, suntem
îndreptățiți a conchide, că suma tul-
burărilor inutile, produse în conținutul
sufletesc al satului, precumpănesc
asupra realizărilor pozitive și utile. Și,
grăbită cum a fost întotdeauna, istoria
ultimilor ani nu ne-a dat nici de astă
dată răgazul cuvenit și puțința de a
revizui din temelii această capitală
problemă a vieții noastre naționale,
care se numește satul.

După ceasurile de nedreptate și
umilire a venit vertiginos războiul cel
mare, pe care-l trăim azi din plin.
Aceasta înseamnă, că după un sfert de
secol de viețuire frământată, a sosit din
nou ceasul cel sfânt al satului romă-
nesc, care cu floarea flăcăilor săi este
prezent în primele rânduri de luptă,
unde se afirmă ca element hotărîtor al
tuturor izbânzilor noastre. De acolo,
unde retorismul este o incompatibilitate
morală, un ofițer din linia întâia de
foc îmi scria, mai dăunazi, următoarele
cuvinte: „Între timp ostașii din linie
adaugă, cu fiecare zi ce trece, noi
verigi de bravură și acte de eroism,
suferind și sângerând fără pic de vaiet,
încât par niște titani și în moarte”...

Pentru acest sat românesc și

Continuare în pagina 3-a

Consilii de Administrație

de I. Gârbacea
prof. la Academia Comercială

Mi-a atras cineva atenția, că ală-
turi de mercenarii condeiului, se gă-
sesc și mercenarii semnăturilor, care
pentru câteva zeci sau sute de mii de
lei anual înțeleg să-și închirieze girul
intereselor străine.

Sunt cei care se imbulzesc în
Consiliile de Administrație, fără răgazul
de-a se întreba ale cui sunt, ce capital
servesc și, deci, pe cine acopere iscă-
litura pusă într'un bilanț.

Spre a mă convinge, acel cineva
mi-a prezentat un foarte elocvent bi-
lanț, publicat anul acesta, semnat,
firește, de întregul Consiliu de Admi-
nistrație al întreprinderii respective,
filiala unei societăți străine, îndeobște
cunoscută ca atare.

Între nume figurează, deavalma,
oameni cu mare răsunset în țara lor,
foști miniștri și prim-miniștri, iar dela
noi nume tot atât de sonore, foști mi-
niștri, avocați, ingineri, profesori, ba
chiar și profesori universitari. Pentru
cele câteva sute de mii de lei anual,
societatea respectivă, prin semnături
românești, dovedește că e românească,
dar storce dela clientela românească
milioane grele, care — odată ajunse
acolo — numai în interes românesc nu
sunt întrebuintate.

Într'o zi, împins de curiozitate,
am cumpărat o carte care mi se imbia
din vitrina unei librării: „Die Juden-
froge in Rumänien”, scrisă de Dr. Hans
Schuster. E o foarte documentată lu-
crare, scoasă sub auspiciile Academiei
Comerciale din Lipsca și unde se arată
cum, foarte comod, străinii au acaparat
toate bogățiile românești prin locuri
rezervate numelor de răsunset în dife-
ritele Consilii de Administrație.

Exemplul cu o foarte cunoscută
Bancă, prăbușită acum vreo zece ani,

— Continuare în pag. 3 —

„GAZETEI TRANSILVANIEI”

Mi-e arsă inima

Mi-e arsă inima și grea
De nu știu ce povară;
Cum stau lângă fereastră-aș vrea
S'o smulg din piept cu mâna mea,
S'o smulg și s'o arunc afară
Să ningă peste ea.

Ecat. Pitîș

Comemorarea centenarului lui Goethe și „Pescarul”

de Ion Gherghel

Văzurăm că la sfârșitul veacului
trecut o singură revistă literară română
s'a gândit să comemoreze cei 150 de
ani dela nașterea celui mai mare poet
german.

Când, însă, a ajuns să se impli-
nească întâia sută de ani dela moartea
poetului, în 1932, aproape toată presa
românească a ținut să sărbătorească a-
mintirea lui Goethe, publicând fel și

fel de articole, note, tălmăciri și a-
daptări.

Printre alte manifestări omagiale,
aduse universalului Goethe, e și un vo-
lum de versuri în românește, editat la
„Dacia” din București. Acest volum a
fost „compus și tras sub îngrijirea lui
Stefan Nenițescu”.

Din punct de vedere tehnic, se
prezintă frumos această antologie ro-
mânească ce venise „ca o îndoită în-

Consilii de Administrație

de I. Gârbacea

Continuare din pag. 1-a

cu tot sprijinul generos, de miliarde, al statului român, e cum nu se poate mai grăitor. Această Bancă este prezentată ca centrala tuturor afacerilor industriale și financiare care au lucrat pentru interese străine de țara noastră.

Spun așa de mult listele Consiliilor de Administrație ale acestei Bănci, publicate începând cu anul 1918 până la falimentul așa de răsunător.

Câte nume care-mi erau dragi, câți oameni venerați nu figurează acolo! Banca a căzut, nenorocirea a rămas, pagubele s'au consumat și istoria le consemnează.

Cum rămâne însă cu cei care, după toate dezastrele care ne-au ajuns, continuă și azi să figureze în Consilii de Administrație cu legături vechi peste hotare? Dacă până acum, făcându-ne că nu vedem, domnii membri mai aveau scuza că nu ne putem da în vileag, azi acest argument cade. Cartea de mai sus arată că străinii știu mai mult decât am fi voit și chiar ei vin și pun degetul pe rană.

Noi să punem bisturiul.

Eu spun, ca în scripturi: „Nu vreau moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu”.

Adică: Cine, cu știință sau fără știință că servește altora, a acceptat să figureze în asemenea consilii, să se retragă public.

Se vorbește azi tot mai intens de mobilizarea spirituală a țării. Înainte de a pleca la lucru, e bine să ne cunoaștem, să ne verificăm. Ne interesează toată țara, dar aici, în Ardeal, vorbim de Ardeleni. Toți aspiranții la locuri de frunte în mobilizarea decretată, să-și facă ei înșiși acest elementar examen: sunt ei destul de curați, cu fapta și cu sufletul, ca să figureze unde nația îi cere.

Din moment ce și Lipsca știe, noi nu ne mai putem face că n'avem cunoștință de cangrenă.

Generația tânără, aceea care azi e la datorie, mâne, când va reveni acasă, să ne găsească, dacă nu mai buni, cel puțin mai pocăiți. Altfel nimeni nu se va mai putea plânge de lipsa de respect față de părul alb care figurează în atâtea Consilii de Administrație, pentru arginții lui Iuda.

Părul alb, dacă are drepturi, are și datorii. Și e bine să nu se uite asta. O spune unul care nu mai e tânăr.

Iar prima datorie e exemplul.

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

Spicuirii

din dicționarul greșellor noastre de limbă

de Ax. Banciu

XLIV

Despre omonime (ca: fluier, vie, foi, ochiu, corn, sară etc.) a mai fost vorba în cursul acestor articole. Din categoria acestor cuvinte cu mai multe înțelesuri dar cu aceeași formă, face parte și *tot* (*toată*), cu o semantică foarte bogată.

Ca *pronume* și *numeral* nehotărât l-am văzut în articolul precedent, în care se vorbește de întrebuintarea greșită a lui în legătură cu forma negativă a verbului (predicativului). El aparține însă și altor categorii gramaticale, cu alte înțelesuri decât de pron. sau numeral nehotărât, — înțelesuri pe care e bine să le precizăm. Cunoașterea și ținerea lor în seamă ne vor feri de multe greșeli.

Iată diferitele lui înțelesuri și funcțiuni:

De substantiv
Astă-noapte mi-au furat *tot* (= întregul avut). Fac *tot* (totul) pentru tine. *Totul* e, să nu desperi (= esențialul).

De adjectiv (cu înțelesul: întreg, întreagă)
Toată iarna am bolit. *Toată* lumea știe. *Tot* satul vorbește.

De pronume (cu înțelesul: fiecare)
Tot omul e muritor. *Toată* pasărea pe limba ei piere. *Toată* fapta își are răsplata.

Cu înțelesul de: orice
Tot ce mișcă 'n țara asta, râul, ramul, lmi e prieten numai mie, iară ție dușman este. (Eminescu). *Tot* ce dorești, și se va 'mplini. X pune mult suflet în *tot* ce face.

De conjuncție (= totuși)
Fie până ce de rea, *tot* mai bine 'n țara ta. Calul, geși are patru picioare, *tot* se poticnește.

De adverb.
a) sinonim cu: chiar, tocmai, la fel.

Tot din prăvălia asta am cumpărat și eu. *Tot* așa a pățit-o și vecinul Nicolae.

b) sinonim cu: mereu, într'una, fără întrerupere.
Ce mă *tot* pisezi? Mă *tot* mir de câte văd. Omul cât trăiește, *tot* (= într'una) învață și *tot* (= totuși) moare ne'nvățat.

c) sinonim cu: totdeauna
Boierul e *tot* boier, măcar de ar fi incins cu teiu. Frate-meu se culcă *tot* la ora 10.

d) sinonim cu: iarăși
Tot tu și aici? Du cartofii *tot* în pivniță!

e) sinonim cu: încă
N'ai plecat? *Tot* în Brașov? Se zice și: *Încă tot* în Brașov. Întrebuintate împreună, potențează Arărea.

Il mai avem apăsătoare locuțiunile:
Mi-e *tot* una (=*tot*), de pleci ori de rămâi (= mi-e, *tot*).

Prea-i de *tot* omul asta! (= slobod la gură, neglijat, pedant, scrupulos etc.)
Un fel de superlativ.

N. N. a decăzut de *tot* (cu totul) (= în toate privințele, cu desăvârșire).
Sunt cu *totul* de părerea ta.

Toate ca toate, dar la asta una nu m'am așteptat (= trecând peste toate, abstrăgând dela toate, oricum.)

Peste tot, numai ruine și lacrimi (= pretutindeni).

În Ardeal, și în înțelesul de: în general. Ex. *Peste tot* o astfel de purtare nu e de scuzat. Dacă, *peste tot*, poate fi vorba de vreo împăcare, aceasta nu se poate realiza decât pe baza egalității de drepturi.

Întrebuintarea locuțiunii în sensul din urmă, ardelenesc, trebuie evitată. La locul ei, e numai când e sinonimă cu *pretutindeni*.

* Se aud, uneori, și împreună: *Tot mereu* îmi cere bani. Deși ar fi suficient unul: *Îmi cere mereu* (îmi *tot* cere) bani.

Oameni și aripi

Psihologia aviatorului de vânătoare

O nouă contribuție la psihologia profesiunilor o constituie cartea scrisă de Paul Robert Skawran pe baza materialului strâns asupra celor mai cunoscuți aviatori de vânătoare ai tuturor națiunilor din lume, intitulată „Psihologia aviatorului de vânătoare”, apărută în editura Junker & Dünhaupt. În cuvântul de introducere autorul explică necesitatea unei astfel de cărți. Adeseori pregătirea greșită a unor forțe complet inapte, a provocat pierdere de timp, de bani și chiar de vieți omești, care printr-o selecție mai bine cugetată din punct de vedere psihologic, prin aplicarea unui sistem mai variat de teste, îndeosebi însă prin luarea în considerație a fenomenelor sufletești, ar fi putut fi evitate. Astfel s'ar putea asigura o instrucție mai rapidă și fără risc a tineretului aviator.

Skawran constată existența a două tipuri de aviatori de vânătoare: așa numitul „tip Richthofen” și „tipul de compensație”. Tipul Richthofen este drept, simplu, linear, un om natural, plin de bărbăție, putere, energie statică și sentiment de răspundere. Spiritul lui de luptă este fără frică, cărmuit totdeauna de sentimentul datoriei, n'are nimic din „Desperado”, care poate realiza fapte unice de moment. Un om practic, nu înclină de loc spre intelectualism.

Tipul de compensație este un om complicat, ambițios, a cărui forță este totdeauna rezultatul conflictelor interioare.

Cu cât mai mare este conflictul sufleteșc, cu atât mai puternică este — ca act de compensație — voința de luptă. Aproape în toate cazurile este un intelectualism mai mult sau mai puțin pronunțat, care poate trece la cinism fățiș.

Skawran ajunge la concluzia că ambele tipuri sunt la fel de importante pentru aviația de vânătoare; tipul de compensație în deosebi acolo unde este vorba de acțiune riscată, de tensiune de nervi momentană, în timp ce tipul Richthofen realizează munca plină de răspundere, permanentă. Materialul fotografic al cărții este convingător.

Cartea nu se adresează numai savantului și cercetătorului; ea tinde spre scopul practic și va deschide, de sigur, pentru psihologul militar, un câmp deosebit de fertil.

Bibliografie

Bernhard Kollerman, *Tunelul*, roman. Traducere de Iul. Giurgea. București, Editura „Cartea Românească”, 1942, pag. 446. (Lei 380).

LUCIAN VALEA

Cină de taină

Liviei

E-adevărat că te-al întors? (nu-mi spune)
Nu-mi spune ce-așteptam să-mi spul de ani,
E'n ochii tăi atâta rugăciune,
Câtă iertare fu pe Ghetsimani.

Gătite-s toate, precum vezi, de cină,
Te-am așteptat ca sufletul să-l frângem,
De-o să ne doară clipa asta plină,
Tot mai afund în noi o să ne strângem.

În seara astu singuri n'o să fim
Și până se desfac păunil lunii,
Din inimă cu drag să slovenim
Ca dintr'o carte 'n care au scris străbunii.

Apropie-te 'n cet, te uită lung,
Pe masă'n cinstea ta, lumina'n faguri.
De ce te miri că și-acum ne-ajung
Din vreme fâlfâind aceleași steaguri?

Apropie-te 'n cet, nimic nu spune,
Cuminte, hai să trecem peste ani.
Se sbate'n noi atâta rugăciune,
Câtă iertare fu pe Ghetsimani.

chinare: poetului și scrisului românesc deopotrivă”. Păcat însă că organizatorii, care au înjghebat această antologie „cu toată graba sărbătoririi” nu au făcut o selecție mai obiectivă, ci au ținut să dea... „hotărât precădere” produselor lor proprii, făcute în pripă, în loc să-și fi îndreptat privirile asupra probelor de valoare din trecut. Abia dacă au putut să pătrundă doi poeți: Cerna și Iosif, fiecare cu câte-o singură tălmăcire, în volumul omagial din 1932.

La acest loc nu poate să ne preocupe decât tălmăcirea *Pescarului*. În anul 1931 apăruse studiul meu despre „Goethe în literatura română”, încât inițiatorii antologiei avură bilanțul traducerilor din Goethe întocmit. Apăruseră până în anul comemorării nu mai puțin decât douăsprezece traduceri românești ale acestei balade. Nu greutatea alegerii l-a făcut pe Ștefan Nenișescu să-și îndrepte privirile spre încercările merituose din trecut, ci vanita-

tea de a-și vedea tipărit în volumul omagial propriul său nume. Iar orgoliul e, de cele mai multe ori, un rău sfătuitor. Astfel a ajuns a *treisprezecea* probă — „creația” lui Ștefan Nenișescu — să fie cea mai slabă dintre toate. Nici înainte, nici după Șt. N. nu s'a produs o astfel de sugrumare a motivului poetic al *Pescarului*. Citiți, și vă cruciți:

Un val foșni, un val crescu,
Pescarul mai domol,
Privind la undița stătu
Cu suflet rece, gol,
Și cum ședea, cum asculta,
Un val se despică;
Din apa care fremăta
Sân ud se ridică.

Doini spre el, vorbi cu el:
Ce-mbil sămânța-mi lln
Cu șiretlicuri omenești
Sp e-al morților senin?

Așa merge, crescând, până la ultima strofă, cu păcate de rimă, cu împerecheri ciudate de cuvinte, cu obscurități și platitudini. Un model cum nu trebuie să se facă o traducere, menită să apară chiar și numai într'o foaie provincială, necum una care aspiră la „nemurire” într'un volum „omagial”.

Timotei Cipariu își publicase tălmăcirea *Pescarului* cu mai bine de un secol în urmă, în anul apariției *Foalei Literare* a lui Gh. Barițiu. Și cu toate acestea, *Intâia* probă românească ar fi făcut, fără doar și poate, o impresie mult mai bună, fermecând și pe cititorul străin prin coloritul arhaic al limbii românești. Sau dacă această traducere i s'a părut compunătorului volumului omagial prea... învechită, n'avea decât să recurgă la cea a lui Vasile Popovici sau, și mai bine, la cea a poetului Soricu, traducătorul lui *Faust*.

În materie de artă (chiar și când e vorba de arta tălmăcirii) nu este important ce se dă, ci cum a reușit „realizarea”. Și mai ales când urmează ca produsul muncii și al priceperii noastre să treacă dincolo de granițele țării, este un lucru de elementară cuminenție să punem în stare de funcționare precisă cântarul judecăților critice. Chiar și ale celor de auto-critică. Iată ce n'a înțeles sau nu a vrut să înțeleagă „tălmăcitorul” Ștefan Nenișescu în anul comemorării centenarului dela moartea poetului Goethe.

Multe lucruri bune și frumoase se pot învăța dela cei bătrâni, dacă știm să desprindem ce e rodnic în scrisul lor. Cu o astfel de concepție sănătoasă, sentimentul de admirație și recunoștință pentru munca și pricepera înaintașilor noștri nu poate să fie pentru nimeni o povară, ci mai de grabă un îndreptar și un indemn.

Chemarea satului

de Eugen Hulea

— Continuare din pag. 1-a —

pentru păstrarea minunatului și eroicului său suflet, ce am putea și ce ar trebui să facem azi, când războiul nu permite reforme și griji de amănunt, iar Statul, de altă parte, angajat cu toate forțele sale într-o singură direcție, nu poate realiza în alte direcții, deci nici în aceasta, decât cel mult o participare echitabilă a tuturor la sforțările și suferințele comune.

La întrebarea pe care ne-am pus-o, se poate răspunde în multe feluri, căci în vreme de război factorii materiali și morali se împletesc foarte strâns între ei, determinându-se și influențându-se reciproc în așa fel, că de multe ori este greu de stabilit căruia îi revine întâietatea, până la cele de toate zilele sau stărilor de spirit și moralului.

Totuși, valorile morale par să-și fi menținut primatul și în veacul sălbaticului nostru materialism. Și cu deosebire a rămas valabilă și acum axioma napoleoniană, după care un război pe trei sferturi se câștigă prin moral.

Iată de ce azi, când războiul ne îngreșește așa de simțitor posibilitățile constructive pe tărâm social și economic, grija și datoria de căpetenie a fiecăruia dintre noi ar fi cel puțin aceea ocrotire a sufletului generos al satului nostru, care să-i asigure o stare de integritate morală în concordanță cu interesele naționale superioare și supreme.

Spunem și subliniem un desiderat, de a cărui importanță toată lumea și întreaga noastră opinie publică mai luminată este convinsă, dar căreia, cu toată evidența ei, puțini sunt dispuși să-i dea ascultare.

În realitate, în vreme ce o parte s'a strămutat pe frontul de luptă, jumătatea rămasă la vatră a satului continuă a fi neglijată și părăsită din partea factorilor culturali ai vieții noastre publice. Inneacă în propriile necazuri, unele reale, altele voit exagerate, pătura noastră intelectuală nu mai are nici timp și nici însuflețirea de a coborî în vieța satului și în sufletul mulțimilor, pentru a răspândi acolo mângâierea pe rănile suferințelor și a picura încredere în voințele șovăitoare.

Adevărul cel dureros acesta este și de îndreptarea acestor stări este și rămâne răspunzătoare numai și numai cărturăria — și cea dela sate și cea dela orașe.

A sosit timpul să ne trezim la realitatea mării și sfintei îndatoriri, de a lua în ocrotire sufletul cel bun al neamului, al mulțimilor oneste, muncitoare și disciplinate, din a căror trudnică hărnicie și spirit de sacrificiu se toarce firul epicilor evenimente pe care le trăim.

Ne cheamă satul și ne cere hrană sufletească întăritoare. Să i-o dăm!

Reviste și ziare

D. Ion Neicu, în *Dobrogea Jună* (anul 38, No. 38 din 20 Nov. 1942) a-părâ, în articolul „*Intre Basarabi și Murfatlar*” toponimia veche, față de încercarea recentă de a se româniza numele localităților, fără nicio noimă uneori.

Nu știm dacă e cazul, neapărat, cu Murfatlarul, devenit Basarabi, dar cunoaștem și noi, prin părțile noastre, anumite nepotriviri și multe inconsecvențe. Poate n'ar strica o revizuire, pe ici, pe colo...

Transnistria, II, No. 69 din 26 Nov. 1942. D-l G. Bevizconi, în articolul „*Sânge românesc dincolo de hotare*” semnalează infiltrări de sânge românesc în nobile fanulii rusești.

Măsurile „culturale”

de I. Bozdog

Că activitatea din trecut a „Astrei” era urmărită pas cu pas de către autoritățile de stat, am văzut-o din măsurile luate pentru desființarea Muzeului și o putem dibui și din alte decizii date contra tuturor înjghebărilor, prin care ea încerca să ocolească ochiul vigilent și să-și slujească totuși marele țel fixat.

Tinerimea generoasă de-acum 40 de ani — în frunte cu distinșii noștri prieteni A. P. Bănuț și Tib. Brediceanu, — pusese în mișcare toată pătura intelectuală din orașe și sate și o înșiruiau în cadrele societăților corale, teatrale, etc. menite să cultive graiul și cântecul românesc și să creeze scena românească.

Comitetul Central al Astrei, — în cadrele căreia se întemeiasă Fondul de Teatru, — hotărî un concurs pentru cele mai bune piese de teatru românesc.

Ministerul Cultelor ceru numai decât anularea acestui concurs și fiindcă nu-și putea închipui o atât de mare jertfă românească, ce iniția și susținea atâtea mișcări culturale frumoase, hotărî la propunerea lui A. Huszár, ca dintre membrii soc. Fondului de Teatru să fie excluși toți cei din afară de Ungaria, iar sediul societății să fie mutat la Budapesta, pentru a se putea avea un control și eficace și mai imediat asupra ei.

Tot la sugestiile acestui „consilier ministerial” organele Ministerului Cultelor cer: *Anularea hotărîrilor comitetului pentru Fond de Teatru din 21, 22 Aug. 1905 din Sibiu prin care a fost încredințat profesorul Dr. Josif Popovici cu prinderea în plăci fonografice a graiului românesc din Ardeal și Banat și a melodurilor populare.*

Cum a putut totuși mântui cel puțin o parte din aceste comori d-l T. Brediceanu, în acele vremuri, și cum

le-a putut păstra cu toate aceste măsurile draconice, va forma preocuparea noastră de altă dată.

Pentru ca să se stânjenească orice activitate viitoare a Astrei, iată ce măsurile administrative s'au preconizat contra ei pe acele vremuri:

Membru de onoare al Astrei nu va putea fi decât cel confirmat de Ministerul de Interne.

Adunarea generală nu se va putea ține decât la Sibiu, sub controlul unui delegat ministerial, care are și dreptul de a suspenda adunarea.

Președintele poate fi ales de adunarea generală, dar confirmat de Ministerul de Interne. Tot așa va trebui confirmat și secretarul administrativ și cel cultural. Procesele verbale ale adunărilor generale vor fi semnate de către delegatul ministerial. Bilanțul și contul de gestiune vor fi trimise Ministerului spre verificare. Toate procesele verbale ale centralei și despărțămintelor vor fi redactate în limba maghiară și trimise spre control.

În cazul unei anchete contra secretarului administrativ sau cultural, deciziunea o are Ministerul de Interne.

Orice organizare de agenți viitoare se va anunța Pretorului, iar filiale noi nu vor putea lua ființă fără să aibă 200 membri activi.

În internatele Astrei nu vor putea fi primite fete decât din Ungaria. Biblioteca centrală va fi revizuită, iar fondul Avram Iancu schimbat și ca nume, și ca destinație. (pg. 552—556).

Numai cunoscând aceste piedeci, rostogolite în picioarele bătrânei „Astra”, va crește și mai mult venerația și entuziasmul nostru pentru cele săvârșite de ea atunci și vom înțelege statornicia ei în bine astăzi.

Cantina Crucii Roșii

de V. Branice

Din prima zi a războiului a luat ființă cantina Crucii Roșii din gara Brașov. De atunci, din zorii zilei și până târziu în noapte, mâni caritabile oferă o băutură caldă, o bucată de pâine, un aliment întăritor, o țigară, soldaților pe care interesele superioare ale țării i-au scormonit din rosturile lor tihnite de acasă ca să-și jertfească sănătatea, sau chiar vieța, pentru binele tuturor.

Această cantină a lucrat în tăcere. Fără reclamă, fără tâmbălău. Sobru, așa cum s'au realizat toate manifestările Crucii Roșii.

Instituție utilă în timp de pace, Crucea Roșie a dat dovadă de cel mai înalt spirit de abnegație, în timp de război. Dacă urmărești înfăptuirile ei din trecut sau din prezent, rămâi uimit de tot ce a realizat această societate și de felul cum a realizat. În anele ei se înscriu cu cinstite ajutoarele date în 1876 în războiul sârbo-turc, în războiul pentru independență, în conflictul sârbobulgar de 1885, în campania din 1913, în eroica încercare a întregirii hotarelor din anii 1916—1919 și în actualul război de reîntregire a pe nedrept sfâșiatului pământ românesc.

Cifrele și statisticele reci sunt mărturie veșnică ale asistenței neprecupețite pe care a dat-o Crucea Roșie a României pentru alinarea multor suferințe. Dar aceste cifre, grăitoare în felul lor, nu amintesc nimic despre elanul și despre sufletul care a stat la baza acestor înfăptuiri. Ele nu pot să înfățișeze decât conturul unei strădanii urlașe în care s'a încadrat în mod voluntar femeia română.

Cantina din gara Brașov s'a îngrijit de soldații chemați să-și facă datoria către țară, a adus o alinare miilor de pribegi izgoniți sălbatec de pe glia strămoșească. În zece luni ea a servit 180.492 de soldați.

Numai cine a văzut soldatul, rupt de oboseală, întinzându-și mâna tremurătoare spre ceașca lumegândă, ce i se oferea cu solitudine, numai cine a desprins mulțumirea lui caldă și nemeșugită, numai cine i-a zărit lacrima de recunoștință, strivită între pleoape, poate înțelege rostul binefăcător al cantinelor Crucii Roșii.

Ele îi reamintesc soldatului, ori unde s'ar găsi, căldura binefăcătoare a căminului și-i aduc luptătorului obosit îmbărbătarea recunoscătoare a patriei.

De aceea, considerăm apelul emoționant pe care îl adresează filiala Crucii Roșii din Brașov pentru cantina din gară ca o chemare pentru toți bunii Români. Așteptăm ca lumea să-și înțeleagă datoria și să răspundă cu aceeași însuflețire cu care a îmbrățișat marile înfăptuiri românești.

gul) cu orașele comerciale de la Marea Neagră, Moldova a avut un comerț foarte înfloritor.

În Moldova își desfășeau negustorii brașoveni produsele lor industriale, iar de aici importau materiile brute de care aveau nevoie. De asemenea Brașovenii își duceau mărfurile lor în tranzit prin Moldova pentru a le schimba cu mărfurile bogatelor centre comerciale dela gurile Dunării și țărmul Mării Negre, care erau: Chilia, Cetatea Albă, Caffa și Tana.

Astfel că, atât Moldova cât și Brașovul, aveau interese reciproce de a întregi relații comerciale cât mai strânse și mai intense, fapt pe care mintea pătrunzătoare a lui Ștefan cel Mare l-a sesizat în toate consecințele sale.

De altfel, căutând să întrețină și să intensifice legăturile comerciale cu Brașovul, Ștefan cel Mare nu făcea decât să continue politica economică a înaintașilor săi.

Muguri

Sfat cu morșii

Vanzolite doruri ard vâpăi în sânge,
Graiul dela Someș, prăvălit se 'ndoaic,
Vremea e lăciune și'n scărăniri se frânge,
Morșii trec în lanțuri, vuind în convoaie.

Bulgări de sudalme, proască din văzduh,
Cad potop în oase, trosnete de bici,
Chip crispat de piatră, scărănete de duh
În vâltoarea vremii, ținută aici.

Brațul, în osândă, cade veștejit;
Cnut de plumb în carne, țipă în robie.
Inima se strânge, două e coclit,
Ochii cată 'n stele, rost de păscălie.

Hei, ajunge frate, frânge suferința,
Culo sus, la Ciucea, buciama sfârșire,
Horia, de pe roată, sfarmă necredința,
Iar la Tebea, Jancu, tună împlinire!

I. V. Martinovici

Starea economică a orașului Brașov pe vremea lui Ștefan cel Mare

de Dr. Emil Micu

II.
Brașovul se bucurase de o atenție deosebită și din partea regelui Ungariei Ludovic de Anjou care a depus multă stăruință pentru a da o dezvoltare cât mai intensă comerțului din Ardeal, mai ales dincolo de hotare. În anul 1358 acest rege a dat Brașovenilor dreptul de a trece liberi, cu mărfurile lor, în ținuturile „dintre Buzău și Prahova, dela locul unde se varsă Ialomița în Dunăre, până unde se varsă Siretul” (Hurmuzaki: Documente XV—I P. I), iar în anul 1364 prezentându-se înaintea sa doi cetățeni de vază din Brașov, Hermanus și Iacobus, delegați ai negustorilor, la cererea acestora a acordat Brașovenilor dreptul de a ține iararnăroc (târg anual). Tot Ludovic a intervenit în anul 1368 la negustorii din Țara Tătarască și a obținut pentru negustorii brașoveni favorul ca aceștia să fie scutiți de plata vamei în acea țară.

În anul 1368 Vlaicu Vodă, Domnul Țării Românești, întărind dreptul mai vechiu, a acordat comercianților din Brașov dreptul de a circula liberi cu mărfurile lor în Muntenia, pe drumurile Brăilei spre gurile Dunării și pe drumul Slatinei către Vidin, iar țărmul Saracimir

a acordat acelorasi negustori, la cererea acestora, dreptul de a întreprinde afaceri comerciale în orașul Vidin, care era un important centru economic, unde veneau negustorii raguzani în baza privilegiului din 1230 acordat lor de țărmul Ioan Asan II, deschizând astfel negustorilor brașoveni un nou drum comercial în Peninsula Balcanică și de acolo spre Marea Adriatică.

Datorită acestor drepturi, precum și privilegiilor comerciale acordate de Mircea cel Bătrân (1413) și Alexandru cel Bun, privilegiu pe care Domnii Români ulteriori le-au confirmat, Brașovul a ajuns la o stare economică înfloritoare, devenind un puternic centru comercial, cu bogate ramificații în Moldova și până în Bucovina, de care Ștefan cel Mare a trebuit să țină seamă.

Pe de altă parte, negustorii brașoveni, în majoritate covârșitoare români, care s'au dovedit foarte energici și pricepuți în arta comerțului, au înțeles importanța economică ce o prezenta pentru dânșii ținuturile Moldovei, ca deuseu pentru mărfurile lor.

Intrădeavăr, grație așezării sale geografice, fiind situată de-a-lungul marilor drumuri comerciale care legau centrele comerciale din Polonia (Lember-

Nevralgiile

de Dr. Valeriu Stînghe

De nevralgie nimeni nu scapă. Fiecare suferă odată sau de mai multe ori în viață de o nevralgie oarecare și fiindcă ele ne pândesc, mai ales în anotimpurile reci, pentru ca să ne cauzeze dureri și suferințe, în rândurile de mai jos vom arăta ce sunt nevralgiile și cum le combatem.

Prin nevralgie înțelegem durerile spontane, neprovocate de noi, localizate pe traiectul unui nerv.

Cauzele nevralgiilor sunt foarte variate și pot fi de ordin general sau local. Printre cauzele generale figurează artrismul, anemiile și bolile infecțioase: gripa, sifilisul, tuberculoza, malariala. Histericii și nevropatii plătesc un scump tribut nevralgiilor.

Cauzele locale acționează fie direct pe nerv, fie în apropierea nervului. Direct pe nerv avem nevralgii prin compresiune (apăsare), prin leziuni osoase, prin tumori, carii dentare, sinusite ale feții, afecțiuni ale ochiului, urechei etc.

Frigul acționează ca o cauză ocazională de foarte mare importanță, din care cauză nevralgiile sunt mai dese în anotimpurile reci. Cei cu o predispoziție specială pentru nevralgii, cum sunt artitricii, fac foarte ușor nevralgii și vara.

Putem avea atâtea nevralgii, câți nervi are omul. Mai cunoscute și mai dese sunt următoarele, purtând numele nervului afectat: nevralgia sciatică, nevralgia facială, nevralgia nervului trigemen (nervul care inervează maxilarul superior, maxilarul inferior și regiunea ochiului (nevralgie oftalmică), nevralgie intercostală (nervii dintre coaste), nevralgie frenică (nervul frenic, care inervează diafragma) nevralgie dentară, nevralgie cervico-brachială (nervii gâtului și ai brațului) etc.

Simptome: Principalul semn al bolii este durerea, care variază, ca intensitate, dela durerile mai ușoare, surde, până la durerile cele mai atroce. Cine a avut o nevralgie sciatică, sau o nevralgie dentară, își amintește cu groază de nopțile nedormite din cauza durerilor svăcnitoare, chinuitoare pe care le-a avut. Sediul durerilor variază după nervul interesat și traiectul lui.

În nevralgiile trigemenului (se numește nervul trigemen din cauză că are trei ramificații: la ochi, la maxilarul superior și la maxilarul inferior) avem nevralgia oftalmică, cu puncte dureroase în regiunea sprâncenelor, la rădăcina nasului și la pleoape; apoi nevralgia maxilarului superior, cu puncte dureroase sub orbita ochiului, și nevralgiile dentare; în fine, nevralgia maxilarului inferior, cu puncte dureroase la bărbie, la tâmpile, la oasele capului și în regiunea urechii.

Nevralgia sciatică am descris-o într'un articol precedent; este o durere localizată de-a-lungul nervului sciatic, dela sold până în vârful piciorului.

Nevralgia intercostală se întâlnește mai ales în afecțiunile șirei spinării, în ale coastelor și ale pleurei. Durerea este localizată între coaste și este exagerată prin mișcările respiratorii și prin tuse.

Nevralgia nervului frenic se observă de obicei în bolile aortei, în pleurezii, în boli ale inimii, ale ficatului, ale splinei, în peritonită și mai ales în pleurezii diafragmatice (apă deasupra diafragmului). Punctele dureroase sunt la baza gâtului, în față, la partea internă a spațiilor dintre coaste, și la baza toracelui, unde se inserează diafragma de coaste. Durerea este exagerată prin respirație, prin tuse și prin mișcările de înghițire.

Nevralgia cervico-brachială este caracterizată prin dureri în regiunea laterală a gâtului și pe braț, mai ales în partea de sus.

Pe lângă durere nevralgiile pot fi însoțite și de turburări sensitive și senzoriale. Pielea din regiunea nervului afectat devine foarte sensibilă, uneori cea mai mică atingere provoacă dureri mari. Alteori, din contra, pielea devine mai puțin sensibilă, sau chiar anestezică (nu mai simte nimic). Nevralgia oftalmică se însoțește uneori de fotofobie (jenă la lumină), iar nevralgia auriculară (a urechii) de surditate trecătoare.

Nevralgiile trigemenului provoacă

Ziua Domnului

„Învățătorule bune ce să fac să moștenesc viața de veci?”
Sf. Luca, XVIII; 18.

Impins de dorul de a stăpâni fericirea veșnică, tânărul din evanghelia de azi se apropie de Hristos cu întrebarea: „Învățătorule, ce să fac să moștenesc viața de veci?” Ține poruncile, dă săracilor și urmează mie, a fost răspunsul dat de Mântuitorul, arătându-i mijlocul prin care se dobândește calea ce duce la cer.

„Iar el, auzind, s'a întristat foarte, că era bogat”.

Toate aceste cuvinte ne ridică pare că din cuprinsul îngust al vieții, în largul de smarald al învățurii Domnului.

Întreaga convorbire a Mântuitorului purtată cu tânărul dornic de izbăvire, ne zugrăvește iocoana omului plină de sbucium și svârcolire, pentru problema vieții și a morții.

Toată viața o trăiește omul dibuind după fericire, pentru ca în cele din urmă să vadă că toate sunt deșertăciune.

Isus arată tânărului și prin el nouă, acea treaptă a împlinirii legii pe care nu o cunoștea. Îl cere păzirea poruncilor, lepădarea de podoabele lumesti, pentru ca apoi să-i urmeze Lui. Pe această treaptă așează Isus fericirea. Cine vrea să fie desăvârșit, acela trebuie să urmeze învățăturile lui Hristos; iar cine vrea să urmeze, Domnului, trebuie să se lăpede de sine. Așa a dat Isus omului cheia vieții veșnice.

Iată însă că amăgirea bogăției înneacă cuvântul sfânt și-l face neroditor. Pentru aceasta Hristos vestește în evanghelia zilei materialismului, sgarcenia și egoismul celor ce și lipesc inima de jîmîțele pline și de depunerile la diferitele instituții bancare, cu dobânda lor.

Pofta după bunurii pământului atâta a crescut azi în inima omului, încât re-

Ține Poruncile

nunță ușor la fericirea de totdeauna pentru a rămâne robul lor. Teama de a nu pierde folosul seducător al vieții de aci, innăbușe în suflet orice dragoste către Dumnezeu, ori aproapele. Aceste bune sentimente se sting în sufletul omului prin revărsarea în el a patimilor grele. Aceasta este prăpastia pierzării.

Mila pentru cel lipsit s'a lovit la acest tânăr de digul aurit al avuției, iar astăzi ea e privită cu multă nepăsare.

De pe câmpiile ude de sânge se întorc luptătorii ale căror jertfe sunt mari.

Trec unii, atât de frumoși odinioară, sprijiniți în cărji, lovind trotuarul cu câte un neînsulețit picior de lemn, sau fluturându-și mâneca hainei din care lipsește nebiruitul braț de ostaș.

Noi, cei de acasă, putem sta oare și acum nemișcați în fața acestor privilești?

Săvârșește fapta milei sfinte și vei aduce fericirea lor și a sufletului tău. Neîncetata înlănțuire a iubirii dintre oameni și Dumnezeu să trezească viața pe care o dorim.

Nu e destul să știm că viețuirea noastră continuă și dincolo de mormânt. Pe lângă aceasta e de lipsă să știm că sufletul nostru, care ne leagă cu veșnicia, trebuie să stea deasupra tuturor vremelnicilor pământului.

În această lume a lutului singură învățătura lui Hristos stă în picioare și în afară de ea totul se clatină. Fiecare să ne întrebăm cu grijă: „Ce voi face să moștenesc viața veșnică?”.

Acestei întrebări nu i se poate da decât răspunsul lui Isus: „Ține poruncile.”

Iar tu, cititorule, dacă vrei să te apropii de Domnul, ține poruncile Lui. Însă fi cu multă grijă, că lumea de azi a uitat aceste porunci.

Dă-i tu pildă bună.

Nic. Bârsan

Cronica Agricolă

Îngrijii vitele

Să nu suferă de frig. Frigul le slăbește și le încovoiază. Nu pun carne pe ele, dar mănâncă mai mult, pentru că frigul le ia puterea și grăsimea.

Ușile și ferestrele grajdurilor să se închidă bine. Pereții să nu aibă vreo spărtură. Din pod să nu curgă praf peste vite. Podeaua să nu aibă gropi, nici noroiu. Așternutul să nu lipsească. Gunoii să fie scos la timp. Fiți prieten cu țesala și cu peria și obișnuiți vitele cu țesălatul.

Economisiți nutrețul, ca să vă ajungă. Vitele să fie totdeauna sătute, fără ca înfățișarea lor să arate că duc lipsă de o hrană mai bună.

Dacă munciți vitele iarna, din câștigul vostru faceți-le și lor parte de o hrană mai bună. Căci, slavă Domnului, transporturile sunt bine plătite azi.

Vitele de lapte trebuie să primească uruială (cu apă caldă și cu sare), sau nutrețuri murate, sau sfeclă tocată, foi de sfeclă, tăiței de sfeclă, turte uleioase măcinate etc. Și ele au drept la o hrană bună — ca să dea lapte mult și gras — pentru că și produsele lor — lapte, unt, brânză, — când le vinzi au prețuri destul de bune.

Vitei trebuie să stea la căldură, într'o despărțitură a grajdului. Dacă nu puteți să le dați uruială, trebuie să-i lăsați să sugă mai mult; altfel rămân mici și slabi.

Orașe de actualitate

Alger

In antichitate

În timpul Romanilor se găsea aici anticul Icosium, pe care nava arabă din secolul 7 l-a transformat în ruine. Abia după trei veacuri se ridică un nou oraș, la început pe insulele din fața coastei, numit de berberi „al Dja-sai Bani Masghanna” (Alger = al Dja-sair, insulele). De aici Maurii atacau în secolul 15 Spania, care s'a văzut nevoită să ocupe Algerul și împrejurimile, Spaniolii fură goniți mai apoi de corsarul turc Horuk, venit din Marea Egee, care clădi aici o fortăreață: Kasbah. Urmașul său, celebrul și temutul pirat și stăpâni întreaga Algerie și Tunisul, avu lupte cu împăratul Carol Quintul, învinse flotele genovezilor, venețienilor și dalmaților și ajută pe regele Franței să cucerească Nissa. Datorită ravagiilor pe care pirații algerieni le făceau în comorile transportate de vasele străine în Mediterana, Algerul ajunsese la o înflorire extraordinară. În secolul 17 avea peste 100.000 locuitori.

Icoane pe sticlă

cumpără Muzeul „Astrei” Brașov, (B-dul Regele Ferdinand No. 12), oferind, în schimb, și icoane pe hârtie.

În afară de acestea se mai fac aplicații calde pe regiunile dureroase, ședințe de diatermie, ultraviolete, ultrascurte, și radioterapie (raze X).

În nevralgiile cauzate de diverse boli ale ficatului, splinei, pleurei, sifilis, boli ale oaselor, vom trata boala respectivă.

AGRICOLE

Sfaturi pentru plugari

A venit iarna. Și odată cu ea o seamă de griji și de treburi care se cer împlinite.

În afară de arăturile de toamnă, de gropi pentru plantarea pomilor — care se pot face până îngheață pământul sau se acoperă cu zăpadă — gospodarul are multe de făcut înăuntrul gospodăriei.

Nutrețurile sunt prima grijă a plugarului care are vite. Dacă aveți nutrețurile afară, în ogradă, feriți-le cât puteți de umezeală.

Acoperiți vârful clăilor sau girezilor cu snopi de coceni. Asemenea și împrejurul lor. Incepeți a lua nutrețul din ele din partea de miazăzi.

Incepeți, acum, cu nutrețurile mai slabe — coceni, paie — și pe cele bune — lucernă, trifoiu, mei, borceag, porumb, nutreț — le dați spre primăvară, când trebuie să

pregătiți vitele pentru muncile ce vor trebui făcute.

Economisiți nutrețurile. Tocați paie și cocenii (cu mașina sau cu țesla); amestecați-le cu pleavă, cu puține grăunțe pisate (uruială de orice fel de grăunțe), cu o stropitură de făină de turte, cu puțini tăiței de sfeclă și stropiți acest amestec cu apă sărată.

Vitelor care dau lapte, le dați porumb murat sau orice nutreț murat, foi de sfeclă, ori sfeclă tocată, mai mult decât la celelalte vite.

Uruială cu apă caldă dați numai la tineret și la vitele care muncesc (la arături, la cărăușie de lemne, pietriș și altele).

Impărțiți în așa fel nutrețurile, pregătiți-le și amestecați-le astfel, ca să le folosiți pe toate și cât mai bine să vă ajungă până la primăvară, fără ca vitele să sufere.

lăcrimare și secreție salivară (multă salivă).

Alteori apar pe pielea de pe traiectul nervului interesat erupții (niște pete cu besicute), numite *zona*.

Durata nevralgiilor este variabilă dela câteva ore, până la câteva zile, sau chiar câteva săptămâni în nevralgiile rebele.

Tratamentul. Nevralgiile fiind așa de dese și variate, era natural ca și

remediile să fie numeroase și variate. Baza tratamentului lor îl formează analgezicele: antipirina, piramidonul, aspirina, care au servit la baza fabricării nenumăratelor specialități farmaceutice antinevralgice ca: Veganin, Soridon, Karil, Quadronal, cașeuri Bouquet, prafurile Nanu-Muscel etc.

În nevralgiile rebele se fac injecții pe traiectul nervului cu cocaină sau cu alcool.

Primăria Municipiului Brașov

No. 41290 1942.

Serv. Ocrotirii

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, în conformitate cu dispozițiunile d-lui Președinte al Consiliului de Miniștri Ad-interim, profesor Mihail Anghel, comunicate nouă cu ordinul Nr. 113920 1942, al Președinției Consiliului de Miniștri, Institutul central de statistică în zilele de :

28, 29 și 30 Noemvrie 1942

va avea loc în Sala Statului Orășenesc din Piața Libertății sub îngrijirea noastră și după următoarea ordine alfabetică :

- La 28 Noemvrie 1942 cei al căror nume începe cu litera A—G
- La 29 Noemvrie 1942 litera H—P
- La 30 Noemvrie 1942 litera R—Z zilnic între orele 8—13 și 16—19

RECENSĂMÂNTUL

celor care au suferit în urma stării de războiu, cu începere dela 1 Martie 1939 și anume :

Invalizi, orfani, văduve, părinții celor morți în actualul războiu, accidentații de războiu și urmașii lor (văduve, orfani, părinți; urmașii schingiuiților și executaților pentru atitudinea lor românească din teritoriile pierdute în anul 1940; asimilații cu I. O. V. din actualul războiu.

Inscrierea la recensământ este obligatorie pentru toate categoriile înscrise mai sus, indiferent de faptul că au făcut sau nu formalitățile legale pentru recunoașterea drepturilor lor, sau se află numai în curs de a face formalitățile pentru a li se recunoaște drepturile și indiferent că au sau nu asistența statului, și indiferent de faptul că domiciliază pe teritoriul municipiului sau se află numai întâmplător în municipiu.

Instrucțiuni

Morții, invalizii, orfanii, văduvele și asimilații cu I.O.V. din actualul războiu sunt cei prevăzuți prin Legea I. O. V. Nr. 794 din 4 Septemvrie 1941 și regulamentul publicat în Monitorul Oficial Nr. 170 partea I-a din 24 Iulie 1942, care au suferit pe urma stării de războiu, cu începere dela 1 Martie 1939 și anume :

1. Soldatul, subofițerul sau ofițerul activ sau de rezervă, mort sau dispărut, invalid sau accidentat, sau asimilat cu morții și invalizii de războiu, și care în urma morții sau invalidității cauzate de starea de războiu, este beneficiar direct sau a creat urmașilor săi drepturi la beneficiile legii I.O.V.

2. **Asimilații** sunt acele categorii de invalizi, orfani și văduve, care nu provin în mod direct din războiu, totuși au ajuns în această situație în urma unor acțiuni interesând apărarea patriei după data de 1 Martie 1939.

a) Fiind în serviciul apărării zonei interioare (apărarea pasivă) au contractat o infirmitate în timpul îndeplinirii serviciului de apărare a zonei interioare, sau fiind aviator cu invaliditate datorită sborurilor sau ascensiunilor după 1 Martie 1939; toți marinarii de pe submarine, care au primit invaliditatea în timpul submersiunilor în apă.

b) Asimilații cu morții în războiu sunt persoanele din categoriile de mai sus, care au murit din cauza operațiunilor de apărarea zonei interioare sau din cauza sborurilor, ascensiunilor sau submersiunilor cu submarinele.

c) Asimilații cu accidentații de războiu și prin comparație morții prin accident de războiu, sunt toți acela care au contractat o infirmitate sau li s'a agravat infirmitatea în timpul și din cauza concentrărilor și mobilizărilor cu începere dela 1 Martie 1939, de asemenea și cetățenii români accidentați, fără vina lor, din cauza mijloacelor de luptă, sau din cauza turburărilor interne. Se mai consideră ca morți prin accident de războiu, executații și schingiuiții pentru atitudinea lor românească din teritoriile pierdute în 1940; deci urmașii lor beneficiază la legea I.O.V. Toate aceste categorii de I.O.V. de războiu, se vor identifica din actele ce

La POMUL DE CRACIUN

în căminul Dvs. va fi belșug și bucurie.

Căci lozul Loteriei de Stat al Cl. IV-a care se trage la 12 Decembrie 1942, îl va împodobi cu

M I L I O A N E

LOTERIA DE STAT PE CLASE
 la 12 și 13 Decembrie 1942
 Tragerea clasei a 4-a

Primăria comunei Feldioara jud. Brașov

No. 2567/1942

Publicație de licitație

Primăria comunală Feldioara vinde, prin licitație publică orală, în ziua de 13 Decemvrie 1942, la orele 11 un taur de vacă și un vier scoși din reproducție.

Prețul de strigare este de lei 70 per kgr. pentru taur și lei 90 per kgr pentru vier.

Licitația se va ținea în conformitate cu dispozițiunile art. 96 alin. 3 din Legea Contabilității Publice.

Feldioara, la 17 Noemvrie 1942.

Primar, **G. Constantin**   Notar, **H. Binder**

Bani caligrafi

caută pentru imediată angajare pe cel puțin trei luni, Biblioteca „ASTRA” Brașov, B-dul Regele Ferdinand 12.

le posedă și din interogatoriile ce li se vor face.

Scopul recensământului este evidența și cunoașterea numărului invalizilor, orfanilor și văduvelor de războiu, cât și situația fiecărei persoane care trebuie să fie ajutorată de către Stat.

Penalități. Neprezentarea la recensământ atrage după sine decăderea din toate drepturile ce le au invalizii, văduvele, orfanii și asimilații din războiu. Declarațiile false se pedepsesc conform codului penal.

Brașov, la 23 Noemvrie 1942.

Primar, **Dr. N. G. V. Gologan.**
 p. Secretar general, **Dr. Șt. Popovici**

Judecătoria rurală Șercaia
 Secția cărții funduare

No. 662 1942.

Extract din publicațiunea de licitație

În cauza de executare a urmăritoarei Maria Urdea contra urmăritului Gheorghe Urdea, Judecătoria ordonă licitație imobiliară asupra imobilelor c. fund. Grid Nr. 1587 Nr. top. 7346 arătură suprafață 803 stj. p. preț strigare 1500 lei; Nr. 7488 arătura suprafață 492 stj. p. preț strigare 800 lei Nr. 7200/1, arătură suprafață 253 stj. p. preț strigare 300 lei; Nr. 5468/1, fânaș suprafață 652 stj. p. preț strigare 1200 lei Nr. 1507 arătură suprafață 422 stj. p. preț strigare 750 lei; Nr. 7875 arătură suprafață 570 stj p. preț strigare 850 lei; Nr. 7948 fânaș suprafață 176 stj. p. preț strigare 250 lei; Nr. 9715 arătură suprafață 664 stj. p. preț strigare 1200 lei; Nr. 5813 arătură suprafață 823 stj. p. preț strigare 1500 lei; Nr. 6428 1, fânaș suprafață 304 stj. p preț strigare 300 lei; Nr. 6429/1 fânaș suprafață 1453 stj. p. preț strigare 3000 lei; Nr. 7176/1 fânaș suprafață 495 stj. p. preț strigare 800 lei în 1/10 parte; c. f. Nr. 144 Grid Nr. top. 258 și 259 casă și grădină suprafață 251 stj. p. preț strigare 100500 lei; Nr. 887 arătură suprafață 347 stj. p. preț strigare 3500 lei; Nr. 2044 arătură suprafață 1034 stj. p. preț strigare 10340 lei; Nr. 2128 fânaș suprafață 70 stj. p. preț strigare 350 lei; Nr. 2145 fânaș suprafață 2 jug. 101 stj. p. preț strigare 17020 lei; Nr. 3068 arătură suprafață 430 stj. p. preț strigare 4300 lei; Nr. 4215 arătură suprafață 475 stj. p. preț strigare 4720 lei; Nr. 4290 arătură suprafață 578 stj. p. preț strigare 5780 lei; Nr. 5044 fânaș suprafață 554 stj. p. preț strigare 5540 lei; Nr. 5178 fânaș suprafață 106 stj. p. preț strigare 850 lei; Nr. 5738 arătură suprafață 931 stj. p. preț strigare 9300 lei; Nr. 5756 fânaș suprafață 666 stj. p. preț strigare 6660 lei; Nr. 5768 fânaș suprafață 832

stj. p. preț strigare 8320 lei; Nr. 5778 fânaș suprafață 261 stj. p. preț strigare 2620 lei; Nr. 5792 fânaș suprafață 1 jug. 270 stj. p. preț strigare 18700 lei; Nr. 6183 fânaș suprafață 128 stj. p. preț strigare 1200 lei; Nr. 6193 fânaș suprafață 188 stj. p. preț strigare 1600 lei; Nr. 6210 fânaș suprafață 94 stj. p. preț strigare 800 lei; Nr. 6247 fânaș suprafață 415 stj. p. preț strigare 4140 lei; Nr. 6538 fânaș suprafață 318 stj. p. preț strigare 2180 lei; Nr. 7492 arătură suprafață 507 stj. p. preț strigare 5080 lei; Nr. 7598 arătură suprafață 542 stj. p. preț strigare 5420 lei; Nr. 7751 arătură suprafață 610 stj. p. preț strigare 6100 lei; Nr. 7762 arătură suprafață 504 stj. p. preț strigare 5040 lei; Nr. 7791 fânaș suprafață 573 stj. preț strigare 4740 lei; Nr. 7891 fânaș suprafață 102 stj. p. preț strigare 850 lei; Nr. 7909 arătură suprafață 231 stj. p. preț strigare 2320 lei; Nr. 8190 arătură suprafață 941 stj. p. preț strigare 9400 lei; Nr. 8805 arătură suprafață 707 stj. p. preț strigare 7080 lei; Nr. 9773 arătură suprafață 345 stj. p. preț strigare 3500 lei; 9902 arătură suprafață 749 stj. p. preț strigare 7500 lei; în 6'10 parte pentru încasarea creanței de 97950 lei, capital și acc. fixând termen pentru ținerea licitației pe ziua de 10 Decemvrie 1942 ora 14 la primăria comunei Grid.

Șercaia la 2 Septemvrie 1942.

Judecător **Aj. cond. de c. f. ss Dr. Ștefan Suceava**   ss. **Ille Boertu**

Magazoner de preferință fost legător de cărți sau cu practică de librărie, caută Tipografia „ASTRA” Brașov, Str. Lungă Nr. 1 sau B-dul Regele Ferdinand No. 12.

105 ani de luptă românească are „GAZETA TRANSILVANIEI”

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Enea Hulea, Turda, Lei 500

Conferințele Extensiunii Academice

Potrivit tradiției sale, Extensiunea Academică din Cluj-Brașov organizează pentru acest an școlar un ciclu de 15 conferințe publice, care se vor ține în sala festivă a Liceului „A. Săguna” în fiecare Duminică, la ora 11.30 a. m.

Inaugurarea lor are loc Duminică, 29 Noembrie, ora 11.30 a. m. când d-l prof. I. Mateiu va desvolta subiectul: **Câteva prefețe ardelenne ale unității românești.**

Instrucțiuni pentru aplicarea impozitului de reîntregire

Pentru contribuabilii care au scris în termenele legale la Imprumutul Reîntregirii, sumele minimale prevăzute în tabloul anexat legii, dar care nu au achitat sumele subscrise, sau le-au achitat numai în parte, art. 16 din Decretul lege menționat prevede că angajamentele de subscriere, la Imprumutul Reîntregirii făcute în termenele legale și neachitate parțial s'au total, până în prezent, constituie pentru partea neachitată creanțe definitive ale Statului împotriva subscriitorilor. Creanțele respective vor putea fi urmărite pe cale de execuție silită, potrivit codului de procedură fiscală.

Sunt vizate pentru subscripție țărănească:

a) Contribuabilii care domiciliază în comunele rurale, cu excepția întreprinderilor comerciale și industriale a beneficiarilor de venituri din capitaluri mobiliare și a salariilor.

b) Contribuabilii care domiciliază, în comunele urbane și datorează, cu titlul de impozit de reîntregire, cel mult 10.000 lei, pentru toate sursele lor de venituri.

O serbare pentru copii

Societatea ortodoxă Națională a Femeilor Române, Filiala Brașov, organizează, în ziua de 5 Decembrie a. c. între orele 3-5 p. m. în Saloanele „Casinei Române”, Piața Libertății 27, o serbare a copiilor, cu un bufet bine asortat, jazz militar și diferite surprize.

Moș Nicolae va veni la ora 5, încărcat cu daruri pentru copiii cei buni. Intrarea: copiii și elevii lei 30, adulții lei 70.

Părinții sunt rugați a trimite darurile frumos și atractiv împachetate, cu numele copilului scris citeț, cu eventuale mențiuni sau observații, spre a fi distribuite de Moș Nicolae, la adresa Doamnei Președinte a Filialei, Zina G. Moroianu, strada Dr. Baiulescu 9, etaj, cel mai târziu până în seara de 4 Decembrie curent.

Cu toată greutatea vremurilor de astăzi, care ne apasă destul pe cei mari, copiii am crezut că este bine să le creăm bucurii. Venind la serbarea noastră și cei mari, își vor descreți frunțile și își vor uita, măcar o clipă, grițile cele multe și apăsătoare. Publicul brașovean e potrivit să ia parte în număr cât mai mare la veselie și bucuria celor mici și nevinoși.

Ministerul Justiției
Direcțiunea Judiciară

Publicațiune

D. Nicolae I. Taflan născut la 17 Octomvrie 1901, în comuna Șinca Veche No. 270, Județul Făgăraș, a făcut cerere acestui Minister, de a fi autorizat să schimbe numele său patronimic de Taflan în acela de Stoica spre a se numi „Nicolae Stoica”.

Ministerul publică aceasta conform art. 11 din legea asupra numelui spre știința acelor care ar voi să facă opozițiune în termenul prevăzut de aliniatul II al zisului articol.

Cronica Războiului

Actualități diplomatice: Neutralitatea

de **Mardare Mateescu**

S'a spus mai de mult, că războiul va intra într-o fază când țările neutre nu vor mai putea rămâne spectatoare, ci vor trebui să ia atitudine, alături de unul sau altul dintre beligeranți. Țările neutre nu mai sunt în număr așa de mare, dar problema neutralității pare a se pune pentru fiecare țară în cauză sub un unghi specific. Nici nu este de mirare, că se pune o asemenea problemă, acum când războiul a ajuns la o cotitură, unde fiecare contribuție, de o parte sau de alta a baricadei, are o valoare neprețuită, când s'ar putea spune că războiul intră cu adevărat în faza sa mondială, adică într-o fază când nu mai există posibilitatea unor izolări.

În ce privește Spania, de exemplu, s'a deslănțuit, de curând, de ambele părți, o campanie menită să convingă guvernul din Madrid de necesitatea unei adevărate. Atât la Berlin, cât și la Londra, se subliniază marea importanță pe care o au insulele Canare, din punct de vedere strategic, în cazul când aceste posesii spaniole ar fi stăpânite de unul din beligeranți. Se pare că problema spaniolă face obiectul unui războiu al nervilor și în cadrul acestuia la Roma se afirmă că Anglia ar plănuși să pună mâna, în curând, pe Tanger și pe Marocul spaniol, pentru a-și consolida situația din zona Gibraltarului.

Neutralitatea Elveției s'a pus în discuție odată cu intensificarea bombardamentelor britanice asupra Italiei. Cu toate protestele formale făcute la Londra, aviația britanică violează de fiecare dată teritoriul aerian elvețian, ceea ce se explică prin faptul că drumul aerian cel mai scurt între Anglia și Italia trece pe deasupra Elveției, iar la astfel de raiduri lungi piloții nu-și pot permite ochelari care ar însemna un consum suplimentar de benzină. După toate semnele, în Germania se urmărește cu atenție această problemă, ceea ce a și fost exprimat în conferința de presă care s'a ținut zilele trecute.

Neutralitatea Suediei, unde mereu se descoperă comploturi, iluzorii sau reale, a început să fie luată în considerare la Berlin încă de acum două luni, când cu prilejul alegerilor generale partidele de stânga au obținut o mare majoritate. Situația geografică a Suediei, așezată la limita exterioară a teatrelor de războiu, o scot însă,

întrucâtva, din punct de vedere militar, din discuție.

Cât despre Turcia, beligeranții sunt extrem de prudenți în comentariile asupra ei și pricina acestui fapt trebuie căutată tocmai în caracterul însemnat pe care l-ar avea o adeziune a Turciei, la una sau la cealaltă din tabere.

În ceea ce privește situația din Franța, se pare că se merge spre o colaborare militară cu Germania. Constituirea „Falangei Africane” pentru recucerirea coloniilor ocupate de Englezi, alcătuiește, de sigur, un prim pas spre o intrare în războiu alături de Germania. „Falanga” va avea de realizat o operă foarte mare acum, căci tocmai când Mareșalul Patain, în apelul rostit la radio, declara că din toate coloniile sale Franța nu mai posedă decât Africa occidentală și Somalia, Africa occidentală prin guvernatorul eid. Boisson, despre a cărui atitudine nici nu s'a pomenit în legătură cu ultimele evenimente, s'a raliat la politica amiralului Darlan, adică a Angliei.

Despre noua îndrumare spirituală a Franței ne vorbesc, însă, nu numai mișcarea „falangistă” a d-lui Darant, ci totodată și manifestațiile organizate de către partidul popular al d-lui Jacques Doriot, care la ultimul meeting organizat la Paris a susținut necesitatea declarării de războiu Angliei și Statelor Unite.

Iată, deci, în linii mari, situația neutralității statelor europene. Nu se poate spune că această situație este lipsită de exemple grăitoare în ce privește dorința de unitate europeană și probabil că în curând alte țări vor fi chemate să-și spună cuvântul decisiv în privința atitudinii ce vor să adopte pentru a-și consolida viitorul.

În acest timp, operațiunile continuă. A da sfaturi neutrilor este de prisos, deoarece mersul evenimentelor constituie propaganda cea mai elocventă și avertismentul cel mai categoric. Istoria popoarelor înregistrează doar destul de bine toate fazele unui războiu și războiul de față are la bază prea multe motive serioase, pentru a nu furniza, celor ce au clipe de gândit, material de orientare.

Un lucru însă devine limpede: în actuala conflagrație, care va fi într'adevăr „mondială”, toate neutralitățile trebuie să incline, la momentul oportun, într-o parte sau alta a balanței.

Situația pe fronturi

Luptele dela Stalingrad și Don

În ultimul comunicat al comandamentului german despre situația dela Don și Stalingrad, se dau următoarele precizii.

La Sud-Vest de Stalingrad și în marele cot al Donului, sovieticii au pătruns în frontul de apărare de pe Don, aruncând în luptă, fără socoteală, oameni și material. Contramăsurile sunt în curs. În grelele și schimbătoarele lupte din ul-

timele două zile, au fost nimicite mai multe sute de tancuri inamice.

Formațiuni ale aviației germane și române au participat mereu la luptele terestre, în ciuda vremii nefavorabile pentru sbor.

În teritoriul orașului Stalingrad, au continuat operațiunile de lichidare a cuiburilor de rezistență inamică, rămase în cartierul industrial.

Frontul din Caucaz

În regiunea Terekului, din Caucazia, din cauza vremii nefavorabile, nu s'au putut desvolta acțiunile.

În sectorul de Nord, în regiunea lacului Ilmen, mai multe atacuri sovietice au fost respinse, iar în celelalte părți ale frontului oriental situația este neschimbată.

Situația în Africa

Nici pe teatrul de războiu african nu s'au desfășurat operațiuni însemnate, ci numai ciocnirile elementelor de recunoaștere, între Agedabia—El Agheila din Cirenaica și zona frontierei dintre Algeria și Tunis.

Noul front african de Nord este împărțit acum în trei sectoare:

Sectorul occidental, dintre Casa-blanca (Maroc) și frontiera de Vest a Tunisiei, ocupat de corpul expediționar anglo-american.

Sectorul central, dintre frontiera de Vest a Tunisiei și zona Agedabia din Cirenaica, ocupat de forțele italo-germane.

Sectorul oriental, dintre Agedabia și Canalul Suez, ocupat de armata britanică din Egipt.

La acest dispozitiv, forțele germano-italiene, împărțite în două grupe de armate principale, unul în Tunisia, sub comanda generalului Nehring și altul în Cirenaica, sub comanda mareșalului Rommel, ocupă pozițiuni centrale, iar forțele anglo-americane, împărțite și ele în două grupe de armate principale — cele din Maroc — Algeria sub comanda generalului Eisenhower și armata din Egipt sub comanda generalului Alexander, ocupă poziții exterioare.

Această interpunere, a celor două armate italo-germane, între cele două armate anglo-americane, caracterizează situația inițială din zona operațiilor ce se vor desfășura pe teatrul de războiu african.

Pe acest teatru de războiu sunt două zone de operații, a căror echipare, pentru ofensivă și defensivă pare că nu s'a terminat și acestea sunt: zona frontierei Algeria—Tunis și zona Agedabia—El Agheila, unde s'au oprit din retragerea lor forțele italo-germane comandate de generalul Rommel, urmărite de armata a 8-a britanică.

Faptul că și în ultimele zile au fost în ambele zone numai angajamente între elementele de recunoaștere și o acțiune izolată în deșertul Libiei a unei coloane britanice împotriva oazei Gialo, pe care a ocupat-o, dovedește această fază de pregătire a beligeranților.

Aviația italo-germană a bombardat în noaptea de 22-23 Noembrie obiectivele militare și instalațiile din porturile Oran și Alger, precum și vasele de transport de războiu aflate în zona coastelor Algeriei, iar un submarin german a torpilat în fața portului Oran un crucișător.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
II. 1513

Abonamentul anual **Lei 300**
Autorități și Societați **Lei 600**
Membrii „Astrei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord **Lei 150**